

Ι Σ Π Α Ν Ι Α

Εἶνε ἐν τούτοις πάντοτε αἱ χαρίεσαι ἐκεῖναι γυναῖκες, αἱ τόσαι ἐξυμνηθεῖσαι διὰ τοὺς μεγάλους ὀφθαλμούς των, διὰ τὰς μικρὰς των χεῖρας, διὰ τοὺς μικροσκοπικούς των πόδας, μὲ τὰ μαῦρα μαῦρα μαλλιά, μὲ τὴν ἐπίδερμίδα μᾶλλον λευκὴν ἢ μελαγχροινὴν, μὲ τὰ ὠραῖα στήθη, εὐθεῖται, λιγυραί, ζωηραί.

Ἵνα ἐπιθεωρήσῃ τις τὸ ὠραῖον φῶλον τῆς Μαδρίτης πρέπει νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν περίπατον τοῦ Prado (Λειμῶνος), ὅστις εἶνε διὰ τὴν Μαδρίτην ὅ,τι εἶνε διὰ τὴν Φλωρεντίαν αἱ Κασίναι. Τὸ κυρίως Prado εἶνε εὐρυτάτη δειροστοιχία, ὅχι πολὺ μακρά, ἐκατέρωθεν τῆς ὁποίας ὑπάρχουσι δειροστοιχίαι μικρότεραι, ἐκτεινομένη πρὸς τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς πόλεως, παραπλεύρως τοῦ περιφήμου κήπου τοῦ Bouen retiro καὶ κλειομένη εἰς τὰ δύο αὐτῆς ἄκρα ὑπὸ δύο πελωρίων λιθίνων κρηνῶν. Ἐπὶ τῆς μιᾶς τούτων ἐγείρεται μία κολασσιαία Κυβέλη, καθημένη ἐπὶ ἄρματος, συρομένη ὑπὸ τῶν θαλασσιῶν ἵππων, ἐπὶ δὲ τῆς ἑτέρας εἰς Ποσειδῶν ὁμοίου μεγέθους. Ἐξ ἀμφοτέρων ἐξακοντίζεται πέριξ ἀπὸ ἀπειρήθιμους ὅπας τὸ ὕδωρ ἐν εἶδει ἀκτίνων, αἵτινες διασταυροῦνται καὶ πίπτουσιν ἐπιχαρίτως μετ' εὐθύμου μορμυρισμοῦ.

Ἡ μεγάλη αὕτη δειροστοιχία, ἔχουσα καθ' ὅλον αὐτῆς τὸ μήκος χιλιάδας καθισμάτων καὶ ἑκατοστύας τραπέζων ἀνθρώπων πωλούντων ὕδωρ καὶ πορτοκάλια εἶνε τὸ περισσότερον συχνάζομενον μέρος τοῦ Prado, καλεῖται δὲ Salon del Prado (Αἴθουσα τοῦ λειμῶνος). Ὁ περίπατος ὅμως ἐπεκτείνεται καὶ πέραν ἀκόμη τῆς κρήνης τοῦ Ποσειδῶνος. Ὑπάρχουν ἀκόμη καὶ ἄλλαι δειροστοιχίαι, καὶ ἄλλαι κρήναι καὶ ἄλλα ἀγάλματα, προχωρεῖ δὲ τις ἐν μέσῳ τῶν δένδρων καὶ τῶν πηδάκων μέχρι τῆς ἐκκλησίας τῆς Παναγίας τοῦ Ἀτόχα, τῆς περιφήμου ταύτης ἐκκλησίας ἣτις ἐπληρώθη δωρημάτων ὑπὸ Ἰσabalas τῆς Β'. μετὰ τὴν βασιλοκτόνον ἀπόπειραν τῆς 2 Φεβρουαρίου 1852 καὶ εἰς τὴν ὁποίαν ὁ βασιλεὺς Ἀμεδαῖος ἐπεσκέφθη τὸν νεκρὸν τοῦ στρατηγοῦ Πρίμ.

Ἐκεῖθεν περιβάλλει τις διὰ τοῦ ὀφθαλμοῦ μέγα μέρος τῆς ἐρήμου ἐξοχῆς τῆς Μαδρίτης καὶ τὰ χιοιῶδη ὄρη τοῦ Γουαδαρράμα. Τὸ Prado εἶνε ὁ περιφημότερος περίπατος τῆς πόλεως, οὐχὶ ὅμως καὶ ὁ ὠραιότερος, οὔτε ὁ εὐρύτερος. Εἰς τὴν προέκτασιν τῆς Αἰθούσης, πέραν τῆς κρήνης τῆς Κυβέλης, ἐκτείνεται ἐπὶ δύο περίπου μίλια ὁ περίπατος τῶν Recoletos (Μοναζόντων) ἔχων πρὸς τὰ δεξιὰ μὲν τὸ εὐρὺ καὶ χαρίεν προάστειον τῆς Σαλαμάνκας, προάστειον τῶν πλουσίων, τῶν βουλευτῶν καὶ τῶν ποιητῶν, πρὸς τὰ ἀριστερὰ δὲ μακρὰν ἄλυσιν ἐξοχικῶν οἰκῶν, ἐπαύλειων, θεάτρων, κτιρίων νέων μὲ ζωηρὰ χρώματα. Δὲν εἶνε εἰς μόνον περίπατος, εἶνε δέκα, ὁ εἰς πλησίον τοῦ ἄλλου, ὁ εἰς ὠραιότερος τοῦ ἄλλου. Δρόμοι διὰ τὰς ἀμάξας, δρόμοι διὰ τοὺς ἵππους, δειροστοιχίαι διὰ τοὺς ἐπιζητοῦντας τὸν συνωστισμόν, δειροστοιχίαι διὰ τοὺς ἀγαπῶντας τὴν μοναξίαν, χωρίζονται ὑπὸ ἀπεραντῶν φρακτῶν ἐκ μυρσίνης, διακοπτόμεναι ἀπὸ κήπους καὶ ἀπὸ ἄλση, ἐν εἰς ἐγείρονται ἀγάλματα καὶ κρῆναι καὶ διασταυροῦνται μυστηριώδεις ἀτραποί.

Κατὰ τὰς ἑορτασίμους ἡμέρας ἀπολαύει τις ἐκεῖ μαγευτικῶτάτους θεάματα ἀπὸ τῆς μιᾶς ἄκρας τῶν δειροστοιχιῶν μέχρι τῆς ἄλλης, εἶνε δύο ἀντίθετοι παρελάσεις ἀνθρώπων, ἀμαξῶν, ἵππων. Εἰς τὸ Prado μόλις εἴμπορεῖ τις

νὰ κινήται. Οἱ κήποι εἶνε γεμάτοι ἀπὸ χιλιάδας παιδίων Πιανίζουν αἱ μουσικαὶ τῶν ἡμερησίων θεάτρων. Πανταχοῦ ἀκούεται μορμυρισμὸς κρηνῶν, θροῦς ἐσθήτων, κραυγῆς νηπίων, βηματισμοὶ ἵππων. Καὶ δὲν εἶνε μόνον ἡ κίνησις καὶ ἡ φαίδροτης τοῦ περιπάτου, ἀλλὰ καὶ ἡ πολυτέλεια, καὶ ὁ θύρυβος, καὶ ἡ βοή, καὶ ἡ πυρετώδης ἑορταστικὸς εὐθυμία. Ἡ πόλις κατὰ τὰς ὥρας ἐκεῖνας εἶνε ἔρημος. Πρὸς τὸ ἐσπέρας ὅλον ἐκεῖνο τὸ ἀναρίθμητον πλῆθος χύνεται εἰς τὴν μεγάλην λεωφόρον Ἀλκαλά, τότε δὲ ἀπὸ τὴν κρήνην τῆς Κυβέλης μέχρι τῆς Πύλης τοῦ Ἡλίου δὲν φαίνεται ἄλλο ἢ θάλασσα κεφαλῶν, αὐλακουμένη ὑπὸ σειρᾶς ἀμαξῶν μέχρι τοῦ σημείου, ὅπου χάνεται πλέον ἡ ὄρασις.

Ὅπως μὲ τοὺς περιπάτους, οὕτω καὶ ὡς πρὸς τὰ θεάτρα καὶ τὰ θεάματα, ἡ Μαδρίτη εἶνε ἀναμφιβόλως μία ἐκ τῶν πρώτων πόλεων τοῦ κόσμου. Ἐκτὸς τοῦ μεγάλου θεάτρου τοῦ Μελοδράματος, ὅπερ εἶνε εὐρύτατον καὶ πλουσιώτατον, ἐκτὸς τοῦ θεάτρου τῆς Κωμωδίας, τοῦ θεάτρου τῆς Zarzuela¹, τοῦ Κίρκου τῆς Μαδρίτης, ἅτινα εἶνε ὅλα θεάτρα πρώτης τάξεως, ὡς πρὸς τὴν εὐρυχωρίαν, τὴν κομψότητα, καὶ τὴν συροὴν τοῦ πλῆθους, ὑπάρχουσι πλεῖστα ἄλλα θεάτρα διὰ θιάσους δραματικούς, θιάσους ἵπποδρομικούς, μουσικὰς συναυλίας, κωμειδύλλια, μὲ αἰθούσας, μὲ θεωρεῖα, μὲ ὑπερφᾶ θεάτρα μεγάλα καὶ μικρά, ἀριστοκρατικὰ καὶ λαϊκὰ, δι' ὅλα τὰ βαλάντια, δι' ὅλας τὰς ὀρέξεις καὶ δι' ὅλας τὰς ὥρας τῆς νυκτὸς καὶ δὲν εἶνε ἐν ἐξ ὧν αὐτῶν, τὸ ὅποτον νὰ μὴ εἶνε καθε ἐσπέρας γεμάτον.

Ἐπειτα εἶνε ὁ Κίρκος τῶν Πετεινῶν, ὁ Κίρκος τῶν Ταύρων, οἱ δημόσιοι χοροὶ, τὰ παιγνίδια.

Ἐρχεται ἡμέρα, καθ' ἣν ἐργάζονται εἰκοσι συγχρόνως διάφορα θεάτρα, ἀρχόμενα ἀπὸ τῆς μεσημβρίας, καὶ τελειόνοντα ὀλίγον πρὸ τῆς πρωίας.

Τὸ θεάτρον τοῦ Μελοδράματος, τὸ ὅποτον ὁ ἰσπανικὸς λαὸς ἀγαπᾷ περιπαθῶς, εἶνε πάντοτε λαμπρόν, ὅχι μόνον κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν ἀπόκρεων, ἀλλ' καθ' ὅλας τὰς ἐποχάς.

Ὅταν ἐγὼ εὐρισκόμεν ἐν Μαδρίτῃ, ἔψαλλεν ἡ Φρίτση εἰς τὸ θεάτρον τῆς Zarzuela καὶ ὁ Στάνισ εἰς τὸν Κίρκον καὶ ἐκεῖνη δὲ καὶ οὗτος συνωδεύοντο ὑπὸ ἀρίστων αἰοιδῶν μὲ λαμπρὰς ὀρχήστρας καὶ μεγαλοπρεπεῖς σκηνικοὺς διακόσμους.

Οἱ ἐξοχώτεροι αἰοιδεῖ ἀμιλλῶνται τίς νὰ μεταβῇ εἰς τὴν πρωτεύουσάν τῆς Ἰσπανίας, διότι ἐκεῖ ἐκτιμῶνται, δοξάζονται. Ὁ πρὸς τὴν μουσικὴν ἔρωσ εἶνε ὁ μόνος, ὅστις δύναται νὰ ἀντισταθμισθῇ μὲ τὸν ἔρωτα πρὸς τὰς ταυρομαχίας.

Ἐπίσης πολὺ συχνάζεται καὶ τὸ θεάτρον τῆς Κωμωδίας. Ὁ Χάτζεμπουχ, ὁ Βρετὸν δὲ λὸς Χερρέρος, ὁ Τζαμάχο, ὁ Βεντούρα, ὁ Δ' Ἀγιάλα, ὁ Γουττιέρεθ καὶ πλεῖστοι ἄλλοι δραματικοὶ συγγραφεῖς, γνωστοὶ καὶ ἐκτὸς τῆς Ἰσπανίας, ἐπλούτισαν τὴν νεωτέραν σκηνὴν διὰ μεγάλου ἀριθμοῦ δραματικῶν ἔργων, ἅτινα ἂν καὶ δὲν ἔχουσι τὸν βαθὺν ἐκείνων ἐθνικὸν τύπον, ὅστις κατέστησεν ἀθάνατα τὰ δραματικὰ ἔργα τοῦ μεγάλου αἰῶνος τῆς Ἰσπανικῆς φιλολογίας, εἶνε ὅμως πλήρη θερμῆς, ἄλγους, γλωσσικῆς οὐσίας καὶ ἀσυγκρίτως ὠρελιμώτερὰ καὶ διδακτικώτερα

¹ Zarzuela, ἐξ οὗ καὶ τὸ θεάτρον ἐκλήθη, εἶνε εἰδὸς τι κωμικοῦ μελοδράματος. Σ. Μ.

τῶν γαλλικῶν ἔργων. Καὶ διδάσκονται μὲν τὰ νεώτερα ἔργα ἀλλὰ δὲν λησμονοῦνται καὶ τὰ παλαιά.

Κατὰ τὰς ἐπετηρίδας τοῦ Λόπεθ δὲ Βέγα, τοῦ Καλ-δερὸν, τοῦ Μορέτου, τοῦ Τίρσο δὲ Μολίνα, τοῦ Ἀλαρκόν, τοῦ Φραγκίσκου δὲ Ρόγιας καὶ τῶν λοιπῶν φωτοδοτῶν τοῦ Ἰσπανικοῦ θεάτρου διδάσκονται μετὰ πανηγυρικῆς πομπῆς τὰ ἀριστουργήματα αὐτῶν.

Οἱ ἡθοποιοὶ ὅμως δὲν δύνανται νὰ ἱκανοποιήσωσι τοὺς συγγραφεῖς. Ἐχουσι τὰ αὐτὰ ἐλαττώματα τῶν ἰδικῶν μας. Κινήσεις, κραυγαί, λυγμοὶ ὑπερβολικοί· πολλοὶ δὲ προτιμῶσιν ἀκόμη τοὺς ἰδικούς μας, διότι εὐρίσκουν περισσοτέραν ποικιλίαν καταλήξεων καὶ ἤχων.

Ἐκτὸς τῆς τραγωδίας καὶ τῆς κωμῆδος διδάσκεται εἰδὸς τι δραματικῆς συνθέσεως ἐντελῶς Ἰσπανικῆς, ἡ *zai-nele*, ὡς τὴν καλοῦσιν, ἥς ὑπῆρξε διδάσκαλος κάποιος Ραμὸν δὲ λὰ Κρούθ, εἰδὸς τι φάρσας, ἥτις ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶνε παραστάσεις ἀνδαλουσιακῶν ἐθίμων, μὲ πρόσωπα χωρικῶν καὶ τοῦ ὄχλου, καὶ ἡθοποιούς, οἱ ὅποιοι ἀπομιμοῦνται τὴν ἐνδυμασίαν, τὸν τόνον τῆς φωνῆς, τοὺς τρόπους τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων μετ' ἀξιοθαυμάστου ἐπι-δεξιότητος.

Πάντα τὰ δραματικὰ ἔργα τυποῦνται καὶ ἀναγινώσκονται ἀπλήρως καὶ παρ' αὐτοῦ ἔτι τοῦ κατωτέρου λαοῦ, τὰ δὲ ὀνόματα τῶν συγγραφέων εἶνε δημοτικώτατα. Ἐν ἐνὶ λόγῳ, ἡ δραματικὴ φιλολογία εἶνε καὶ σήμερον ἀκόμη, ὡς ἄλλοτε, ἡ μᾶλλον διαδεδομένη καὶ ἡ μᾶλλον πλουσία.

Πολὺ ἀγαπῶσιν ἐπίσης τὴν *Zarzuela*, ἥτις συνήθως διδάσκεται ἐν τῷ ὁμονύμῳ θεάτρῳ, καὶ ἥτις εἶνε σύνθεσις τις μεταξὺ κωμῆδος μελοδράματος καὶ κωμειδουλίου μὲ εὐχάριστον ἀλληλοδιαδοχὴν πεζοῦ λόγου καὶ ποιήσεως, ἀπαγγελίας καὶ ᾄσματος, σοβαροῦ καὶ κωμικοῦ, σύνθεσις ἀποκλειστικῶς Ἰσπανικῆ καὶ τερπνοτάτη.

Ἐν ἄλλοις θεάτροις διδάσκονται κωμῆδαι πολιτικά, μετέχουσαι ᾄσματος καὶ πεζοῦ λόγου τοῦ εἰδους τῶν ἐπιθεωρήσεων τοῦ Σκαλβίν, φάρσαι σατυρικαὶ ζήτημάτων τῆς ἡμέρας, εἰδὸς τι *autos sacramentales* μὲ σκηνὰς ἐκ τῶν παθῶν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ τὴν μεγάλην ἐβδομάδα, χοροὶ, κόρδακας καὶ παντομίμαι.

Εἰς τὰ μικρὰ θεάτρα δίδονται τρεῖς ἢ τέσσαρες παραστάσεις καθ' ἑσπέραν, ἐκάστη διαρκείας μιᾶς ὥρας, οἱ δὲ θεαταὶ ἀνανεοῦνται εἰς ἐκάστην παράστασιν.

Ἐν τῷ περιφθίμῳ θεάτρῳ Capellanes, χορεύουν καθ' ὅλας τὰς ἑσπέρας τοῦ ἔτους εἰδὸς τι σκανδαλώδους *Lan-Kan* ὑπερκακοντιζόντος πάσαν ἀκάθαρτον φαντασίαν, ἐκεῖ δὲ συρρέουσιν ἡ νεολαία, αἱ ἐλευθέρων ἡθῶν γυναῖκες, οἱ παραλυμένοι γέροντες μὲ τὴν ρυτιδωμένην τῶν ρίνα ὤπλι-σμένοι μὲ ὁματωῦάκια, μὲ διόπτρας, μὲ τηλεσκόπια καὶ μὲ ὅλα τὰ ὀπτικά εἶδη, τὰ ὅποια πλησιάζουν τὰ ἀντικείμενα, τὰ ἀπὸ τῆς σκηνῆς δημοσιευόμενα, ὡς λέγει ὁ Ἀλε-άρδης.

Μετὰ τὸ θέατρον, ὅλα τὰ καφφενεῖα εἶνε γεμάτα ἀπὸ ἀνθρώπους, ἡ πόλις φωτισμένη, οἱ δρόμοι πλήρεις ἀναριθμήτων ἀμαξῶν, ὅπως εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἑσπέρας.

Ὁ ἐξερχόμενος τοῦ θεάτρου ἐν τόπῳ ξένῳ, εἶνε ὀλίγον μελαγχολικός. Εἶδε τόσα ὥρατα πλασματάκια καὶ κανὲν δὲν τὸν ἤξιωσε οὔτε ἐνὸς βλέμματος! Ἀλλ' εἰς Ἰταλὸς ἐν Μεδρίτῃ εὐρίσκει παρηγορίαν τινα. Ἄδονται πάντοτε ἰταλικά μελοδράματα καὶ ᾄδονται ἰταλιστί· οὕτως ὥστε ἐπιστρέφοντες εἰς τὸν οἶκόν σας ἀκούετε νὰ ὑποτονθορύ-ζωσι μὲ τὰς λέξεις τῆς γλώσσης σας τὰ ᾄσματα, μὲ τὰ ὅποια εἴσθε ἐξοικειωμένοι ἀπὸ τῆς παιδικῆς σας ἡλικίας.

Ἀκούετε ἐν *palpito* ἅπ' ἐδῶ, ἐν *fiero genitor* ἅπ' ἐκεῖ, ἐν *tremenda vendetta* παρκαίῃ, αἱ δὲ λέξεις αὗται σὰς

(1) Αἱ ἰταλικά αὗται φράσεις, *παλμός*, *ἐπιρρήγας* *γενήτωρ*, *τρομερὰ ἐκδίκησις* ἀπαντῶσιν εἰς ὅλα τὰ *λιμπρέττα* τῶν ἰταλικῶν μελοδραμάτων. Σ. Μ.

φαίνονται ὡς χαιρετισμοὶ φίλων· ἀλλὰ διὰ νὰ φθάσετε εἰς τὸν οἶκόν σας ὁποῖους φραγμοὺς ποδογύρουν πρέπει νὰ ὑπερπηδήσετε!

Ἀπονέμουσι τὸ γέρας εἰς τοὺς Παρισίους, καὶ δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι τοὺς ἀξίζει, ἀλλὰ καὶ ἡ Μεδρίτῃ δὲν χορα-τεῦει. Καὶ τί τόλμη, τί φλογερὰ λογάκια, τί ἀγέρωχοι προκλήσεις!

Ἐπὶ τέλους φθάνετε ἔμπροσθεν τοῦ οἴκου σας, ἀλλὰ δὲν ἔχετε τὴν κλεῖδα τῆς θύρας. «Μὴ ἀνησυχῆτε» σὰς λέγει ὁ πρῶτος πολίτης, τὸν ὅποιον συναντᾶτε, «βλέπετε ἐκεῖ κάτω τὸ φαναράκι ἐκεῖνο; Ὁ φέρων αὐτὸ εἶνε ἕνας *sereno* καὶ οἱ *serenos* ἔχουν ὅλα τὰ κλειδιά τῶν οἰκιῶν.»

Τότε φωνάζετε μεγαλοφώνως: — *Serenos!* — καὶ τὸ φαναράκι πλησιάζει, ἀνθρωπὸς τις δὲ κρατῶν τεραστίαν δέσμην κλειδῶν, ἀφοῦ ρίψῃ ἐταστικὸν βλέμμα, σὰς ἀνοίγει τὴν θύραν, σὰς φέγγει ἔως εἰς τὸ πρῶτον πάτωμα καὶ σὰς εὐχεται τὴν καλὴν νύκτα. Καὶ τοῦτο γίνεται καθ' ἐκάστην. Μὲ μίαν δρχμὴν κατὰ μῆνα εἴσθε ἀπηλλαγμέ-νους ἀπὸ τὴν φροντίδα νὰ ἔχετε μαζὺ σας τὰς κλειδας τοῦ οἴκου σας.

Ὁ *serenos* εἶνε ὑπάλληλος τοῦ δήμου· εἰς διὰ κάθε ὁ-δόν, ἕκαστος δὲ τούτων φέρει μικρὰν συρίκτραν. Ἐὰν ἐκ-ραγῇ πυρκαϊὴ εἰς τὸν οἶκόν σας ἢ εἰσχωρήσωσιν ἐν αὐτῷ λωποδύται, δὲν ἔχετε παρὰ νὰ ἀνοίξετε τὸ παράθυρον καὶ νὰ φωνάζετε: «*Serenos!* βοήθεια!» Ὁ *serenos*, ὁ ὅποιος εἶνε εἰς τὴν ὁδόν, συρίζει, οἱ *serenos* τῶν πλησιεστέρων ὁδῶν συρίζουν, εἰς ὀλίγα λεπτά τῆς ὥρας ὅλοι οἱ *serenos* τῆς συνοικίας τρέχουν εἰς βοήθειάν σας.

Οἰανδῆποτε ὦραν τῆς νυκτὸς ἐξυπνήσετε, ἀκούετε τὴν φωνὴν τοῦ *serenos*, ὅστις σὰς τὴν ἀναγγέλλει προσθέτων ὅτι εἶνε καλὸς καιρὸς, ἢ ὅτι βρέχει, ἢ ὅτι πρόκειται νὰ βρέξῃ.

Πόσα πράγματα γνωρίζει καὶ πόσα παρασιωπᾷ ὁ νυκτε-ρινὸς οὗτος σκοπός! Πόσους ἡσυχούς ἐρωτικούς χαιρετι-σμοὺς δὲν ἀκούει! Πόσα γραμματάκια δὲν βλέπει νὰ πίπτω-σιν ἀπὸ τὰ παράθυρα, καὶ κλειδάκια νὰ ἀναπηδῶσιν ἐπὶ τοῦ πεζοδρομίου, καὶ χεράκια νὰ κινοῦνται εἰς τὸν ἀέρα μυστηριωδῶς, καὶ ἐραστὰς μετημφισμένους νὰ εἰσδύωσι διὰ τῶν ὀπισθίων θυρῶν, καὶ παράθυρα φωτισμένα νὰ ἐπι-σκοτιζῶνται αἰφνιδίως, καὶ μαῦρα φαντάσματα νὰ διαλύ-ωνται, παρὰ τοὺς τοίχους, εἰς τὰς πρῶτας ἀκτῖνας τῆς αὐγῆς!...

Δὲν ὠμίλησα ἡ περὶ τῶν θεάτρων. Ἐν Μεδρίτῃ ὑπάρχει καθ' ἐκάστην, δύνανται τις νὰ εἴπῃ, μουσικὴ συναυλία. Συν-αυλία εἰς τὰ θεάτρα, συναυλία εἰς τοὺς συλλόγους, συναυ-λία εἰς τοὺς δρόμους, πληθὺς δὲ περιφερομένων μουσικῶν οἱ ὅποιοι σὰς ἐκκωφαίνουν καθ' ὅλας τὰς ὥρας τῆς ἡμέρας.

Μεθ' ὅλα ταῦτα ἐρωτᾶτε δικαίως, πῶς λαὸς τόσον ἐμ-μανῶς ἀγαπῶν τὴν μουσικὴν, ὥστε νὰ ἔχῃ ἀνάγκη αὐ-τῆς, δύναμαι νὰ εἴπω, ὅπως τοῦ ἀέρος δὲν ἀναπνέει, δὲν παρήγγχε μέγα τινα μουσικοδιδάσκαλον. Οἱ Ἰσπανοὶ βα-ρέως φέρουσι τοῦτο!

Πολὺν ἡθελον κατανάλωσαι χάρτην, ἐὰν ἐπεχείρουν, χωρὶς οὐδὲν νὰ παραλίπω, νὰ περιγράψω τῆς Μεδρίτης τὰ μεγάλα προάστεια, τὰς πύλας, τοὺς ἐξοχικοὺς περιπάτους, τὰς πλατείας, τοὺς ἱστορικοὺς δρόμους, τὰ λαμπρὰ καφ-φενεῖα: τὸ *Imperial* ἐπὶ τῆς πλατείας τῆς *Πύλης* τοῦ *Ἡλίου* καὶ τὸ *Fornos* ἐπὶ τῆς ὁδοῦ *Ἀλκαλά*, δύο εὐρυ-χωρότατα καφφενεῖα, ἐντὸς τῶν ὁποίων, ἀφαιρουμένων τῶν τραπέζιων, θὰ ἠδύνατο νὰ γυμνασθῇ μία ἰλη ἱππικοῦ, καὶ τὰ ἀπειράριθμα ἄλλα, ἅτινα εὐρίσκονται ἀνὰ πᾶν βῆμα, καὶ ἐντὸς τῶν ὁποίων θὰ ἠδύνατο νὰ χορεύουσιν ἐν ἀνέσει ἑκατὸν ζεύγη χορευτῶν, τὰ πολυτελῆ ἐργαστήρια, ἅτινα καταλαμβάνουν ὅλον τὸ ἰσόγειον πάτωμα μεγάλων κτιρίων, καὶ μεταξὺ τῶν ὁποίων διακρίνονται τὰ μεγάλα καπνοπωλεῖα τῆς Ἀβάννας, ἐντευκτήρια τῶν πλουσίων, πλήρη χιλιάδων σιγάρων, μικροπάτων, χονδρῶν, μεγί-στων, στρογγύλων, πεπιεσμένων, ὀξέων, ὀρσοειδῶν, τοξο-

ειδὼν, ἀγκιστροειδῶν, παντὸς σχήματος, πάσης ὀρέξεως καὶ πάσης ἀξίας, ἱκανῶν νὰ εὐχαριστήσουν τὴν πλέον τρελὴν φαντασίαν ἰδιοτρόπου καπνιστοῦ καὶ νὰ μεθύσουν δλόκληρον τὸν πληθυσμὸν μὴς πόλεως, τὰς εὐρείας ἀγορὰς, τέως στρατῶνος, τὸ μέγα βασιλικὸν παλάτιον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου τὸ Κυβερνάειον καὶ τὸ Πίττειον θὰ ἠδύναντο νὰ κρυβῶσι, χωρὶς φόβον νὰ φαίνωνται, τὴν μεγάλην ὁδὸν Ἀτόχα. ἤτις διασχίζει τὴν πόλιν, τὸν ἀπέραντον κήπον τοῦ Buen retiro, μὲ τὴν μεγάλην του λίμνην, μὲ τοὺς λόφους τοῦ τοῦ ἐστεμμένους διὰ σκιαδῶν, μὲ τὰ χίλια διαβατικά του πτηνά... Ἀλλ' ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἄξια προσοχῆς εἶνε τὸ Μουσεῖον τῶν ὀπλῶν τῆς ζωγραφικῆς καὶ τὸ Ναυτικὸν Μουσεῖον, δι' ἑκάστον τῶν ὁποίων θὰ ἦτο ὀλίγον νὰ ἀφιερῶσιν τις ἓνα τόμον.

[Ἐπεταὶ συνέχεια].

Π. Α. ΒΑΛΒΗΣ

Ο ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΤΗΣ

(Ἐκ τοῦ Ρωσικοῦ).

Ἡ Ἄννα Μιχαήλοβνα, νωχελῶς καθημένη ἐπὶ καθέδρας πρὸ τῆς θερμάστρας, παρετήρει τὴν ἐν αὐτῇ σβεννυμένην κυανθὴν φλόγα. Ταυτοχρόνως εἰς τὴν αἰθουσαν εἰσήρχετο ἡ θαλαμηπόλος κομίζουσα ἐπιστολήν.

— Μία ἐπιστολὴ διὰ τὸν Πέτρον Πετρόβιτς, εἶπεν αὐτὴ.

— Πάλιν ἡ ἀπεχθὴς αὐτῇ συνεδρίασις! Πάλιν συνεδρίασιν ἔχουν... Καὶ ἐσκόπευον σήμερον νὰ ὑπάγω εἰς τὸ μελόδραμα· τὴν θ' ἀναγκασθῶ νὰ μείνω εἰς τὸ σπῖτι...

Ἡ ἐπιστολὴ ἀνέδιδεν ἰσχυρὸν ἄρωμα.

Ἀπεσφράγισε τὴν ἐπιστολήν καὶ ἤρξατο ἀναγινώσκουσα:

«Ἀγαπητὲ Πετράκη» — Τί σημαίνει τοῦτο;... ἡ ἐπιστολὴ αὐτὴ δὲν εἶνε ἀπὸ τὸν Σύλλογον... καὶ ταχέως παρετήρησε τὴν ὑπογραφήν «ἡ Ματθίλδη σου!»

Ἡ Ἄννα Μιχαήλοβνα μικροῦ δεῖν ἐπιπτε λιπόθυμος ἐκ τοῦ ἀπροσδοκῆτου τούτου, ἀλλὰ βλέπουσα ὅτι τοῦτο ἦτο ὅλως ἀνωφελές, διότι οὐδεὶς θὰ τὴν παρετήρει, ἐξηκολούθησε τὴν ἀνάγνωσιν.

«Ἀγαπητὲ Πετράκη,

«Ἡλπιζον νὰ διέλθωμεν ὁμοῦ ὅλην τὴν ἡμέραν· δυστυχῶς τοῦτο εἶνε ἀδύνατον.

«Θὰ ἦμαι ἐλευθέρᾳ εἰς τὴν διαθεσίμ σου μόνον τὴν ἐσπέραν. Οὕτω δὲ τὴν ὀγδόην μ. μ. θὰ σὲ ἀναμένω εἰς τὸ ξενοδοχεῖον ἢ Ἀρκτος, δωματίον ἀριθ. 9 ἀριστερά. Σοῦ φιλῶ χιλιάκις τοὺς ὀφθαλμούς.

«Ἡ Ματθίλδη σου».

Ἡ Ἄννα Μιχαήλοβνα ἐκυριεύθη ὑπὸ ἀγανακτήσεως· προσφέρουσα τὸ λίαν σεβαστὸν ποσὸν τῶν φιλημάτων· ῥίψασα δὲ τὴν ἐπιστολήν χαμαὶ ἐλιποθύμησεν, ἀλλὰ τὴν φορὰν ταύτην πραγματικῶς. Ἡ περίστασις ἦτο κατάλληλος, διότι κατὰ τὴν στιγμήν ταύτην εἰς τὴν αἰθουσαν εἰσήρχετο ὁ Πέτρος Πετρόβιτς.

Ἐκπληκτος ἐκ τῆς ἀπροσδοκῆτου ταύτης εἰκόνας, ἐρίφθη ἐπὶ τῆς κατακειμένης ἐπιστολῆς, διεξῆλθεν ἀστραπιαίως τὸ περιεχόμενον αὐτῆς καὶ ἐνόησε τὰ πάντα...

Ἀντὶ νὰ δώσῃ βοήθειάν τινά εἰς τὴν πάσχουσαν σύζυγόν του, ὤρμησεν ἔξω ὡς καίόμενος, κατήλθε τὴν κλίμακα, καὶ μόνον ὅταν ἔφθασεν εἰς τὴν λεωφόρον Νιέβσκη, ἤσθάνθη ἑαυτὸν ἐκτὸς παντὸς κινδύνου.

Προχωρήσας ὀλίγον ὅπως ἀπαλλαγῇ τῆς δυσχερέστου ταύτης θέσεως, προσέκρουσεν ἀνελπιδίως ἐπὶ τινος φίλου του τοῦ Νικολάου Μουράσκη.

Ὁ Πέτρος Πετρόβιτς ὤρμησε πρὸς αὐτὸν ἀσθμαίνων βαρέως.

— Τί τρέχει, ἀδελφέ, τί ἔπαθες; ἠρώτησεν αὐτὸν ὁ Μουράσκη, προσπαθὼν ν' ἀπαλλαγῇ τῶν θερμῶν αὐτοῦ ἐναγκαλισμῶν.

— Φίλε μου! εἶμαι ὁ δυστυχέστατος ὄλων τῶν κατοίκων τῆς Πετροπόλεως καὶ τῶν περιχώρων!

— Τί σοῦ συνέβη; Τῷ ὄντι δὲν παρετήρησα ὅτι καὶ τι ἔχεις! Λέγε λοιπὸν τί ἔτρεξε;

— ὦ, τρομερόν! τρομερόν! ἡ γυναῖκά μου τὰ ἔμαθεν ὅλα! ὅλα!...

— Τί ὅλα;

— Ὅλα, σοῦ λέγω, ὅλα! μὲ ἀκούεις; ὅλα! Ἡ Ματθίλδη μοῦ ὤρισε σήμερον συνέντευξιν, μοῦ ἔστειλεν ἐπιστολήν... Ἐγὼ εἶχον ἤδη ἐτοιμάσει τὸ σχέδιόν μου πῶς νὰ γλυστρήσω ἀπὸ τὸ σπῖτι... εἶπον ὅτι θὰ ὑπάγω εἰς τὸν Σύλλογον, καθόσον ἐπρόκειτο περὶ τοῦ ζητήματος τῆς τριχίνας... καὶ ἔξαφνα — Κράκ!... ἡ γυναῖκά μου ἀνοίγει καὶ διαβάζει αὐτὴν τὴν ἐπιστολήν!

— Συνέντευξιν εἶχες λοιπὸν;...

— ὦ, βλέπεις!... καὶ ἡ δουλειὰ ἐστράβωσε! Καὶ τώρα, ἀντὶ νὰ ὑπάγω πρὸς τὴν Ματθίλδην, ἀναγκάζομαι νὰ παρευρεθῶ εἰς τὸν Σύλλογον καὶ νὰ ἐκφωνήσω καὶ λόγον, ἐνῶ τὴν πρωτὰν ἐμήνυσα ὅτι δὲν θὰ ὑπάγω σήμερον. Τώρα ἀφεύκτως πρέπει νὰ ὑπάγω, διὰ νὰ δείξω εἰς τὴν γυναῖκά μου ὅτι εἶμαι ἀθῶος καὶ τὴν καθησυχάσω. Πτωχὴ, Ματθίλδη· θὰ μὲ περιμένει... Δὲν εἶνε μάλιστα καὶ ἀπίθανον νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὸ σπῖτι καὶ νὰ μοῦ φέρῃ σκάνδαλα... Τί ἀνοησίαν ἔκαμα νὰ τῆς δώσω τὴν διεύθυνσίν μου!...

— Διότι εἶσαι ἀνόητος, νά!

— Στάσου, μοῦ ἤλθεν εἰς τὸν νοῦν μου μία ὠραία ἰδέα... ἄκουσε, Νικόλαε: Εἶσαι ὁ καλλίτερος τῶν φίλων μου! Ἐκτὸς δὲ τούτου σὺ ἀγαπᾷς τὰς ὠραίας γυναῖκας... Μὴ μοῦ ἀρνηθῇς μίαν χάριν... σὲ ξεύρω, εἶσαι φίδι κολωβό!

— Γικτὶ ὄχι, ἂν μοῦ παρουσιασθῇ μία τοιαύτη εὐκαιρία... ἐννοεῖς;...

— Πηγαίνεις οὐ, ἀντὶ ἐμοῦ εἰς τὴν συνέντευξιν, ἐγὼ πηγαίνω εἰς τὴν συνεδρίασιν τοῦ Συλλόγου, καὶ τοιοῦτο-τρόπως κολάζεται τὸ πρᾶγμα δικαιολογοῦμαι πρὸς τὴν σύζυγόν μου, ἡ δὲ Ματθίλδη δὲν θὰ ἔλθῃ νὰ μοῦ κάμῃ σκηνάς. Λοιπὸν, σύμφωνος; Ναι;... Περιφνημα!

Τὴν ὀγδόην ἀκριβῶς ὁ Μουράσκη ἀφίκετο εἰς τὸ ὑποδειχθὲν μέρος. Ὁ ὑπηρετὴς τὸν ὠδήγησε μέχρι τῆς θύρας τοῦ δωματίου.

Εἰσελθὼν οὗτος ἐξεπλάγην μικρὸν διὰ τὸ ἐν αὐτῷ ἐπικρατοῦν πυκνὸν σκότος· ἀλλ' ὅμως ἀπεφάσισε νὰ κάμῃ ἐν βῆμα πρὸς τὰ ἐμπρός, καὶ διὰ προσπεποιημένης φωνῆς εἶπεν:

— Εἶσαι ἐδῶ, ὠραία μου;

— Εἶσαι σὺ, ἱεροπόταμε; ἠκούσθη γυναικεῖα φωνὴ ἐκ τῆς γωνίας τοῦ δωματίου.

Ὁ Μουράσκη προῦχώρησε πρὸς τὴν γωνίαν, ἐξ ἧς ἠκούσθη ἡ ἀβρὰ ἐπίκλησις.

— Ἐχὼ σπέρτα, φίλε μου, ἐπρόφερον ἡ ὠραία γυνή, ἀμέσως ἀνάπτω τὸ κηρίον.

Καὶ προστρίψασα πυρεῖον ἔφερον αὐτὸ ὑπὸ τὴν ρίνα τοῦ Μουράσκη.

Ἀμφότεροι συγχρόνως ἔβαλον κρυγὴν φρίκης.

— Ὁ Μουράσκη!!

— Ἄννα Μιχαήλοβνα!!

— Σεῖς;! εἰσθε σεῖς;! ἐφέλλισεν ἡ δύστηνος γυνή, ὅτε ὁ Μουράσκη ἤναπτε τὸ βεc τοῦ ἀεριόφωτος, ἤλθον ἐδῶ μὲ σκοπὸν νὰ συλλάβῃ ἐπ' αὐτοφῶρ τὸν σύζυγόν μου, καὶ νὰ τὸν ἐπιπλήξῃ διὰ τὴν ἀπιστίαν του.

— Ἄννα Μιχαήλοβνα, πιστεύσατέ μου, πολὺ λυπούμαι... δηλαδή, ὄχι... διόλου δὲν λυπούμαι... Τώρα δὲν μένει ἄλλο παρὰ νὰ δειπνήσωμεν μαζύ.

Ὁ Μουράσκη ἐσήμανε τὸν κώδωνα καὶ διέταξε νὰ φέρωσι δεῖπνον.